

Aszály és napraforgó – mire lehet számítani?

Dr. Körösi Katalin

egyetemi docens

Dr. Bán Rita

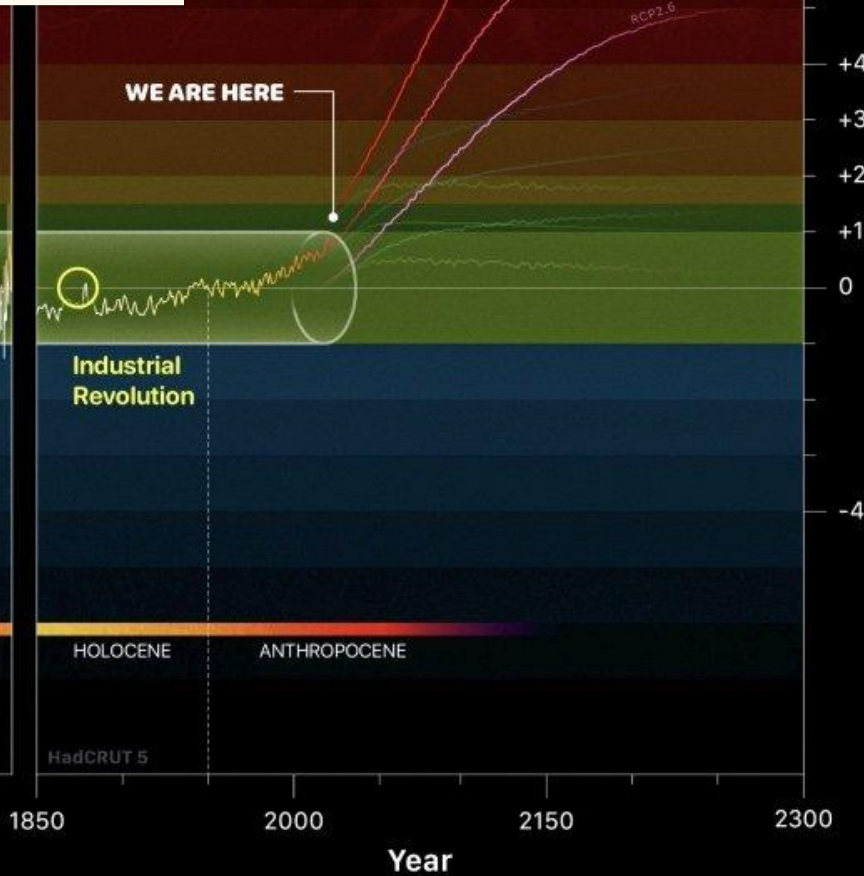
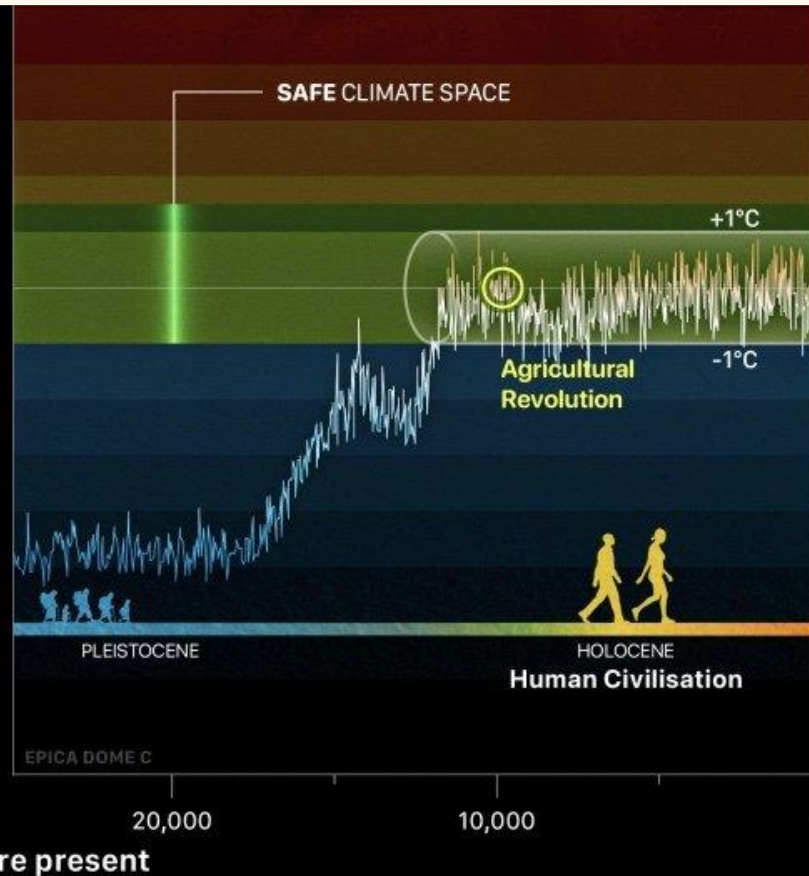
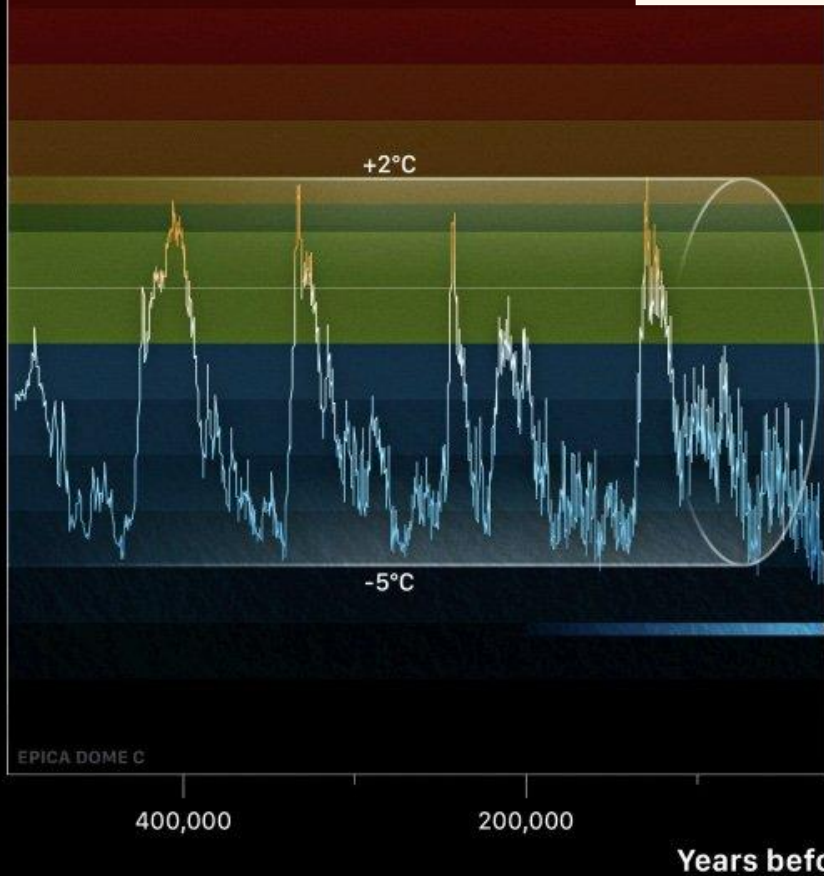
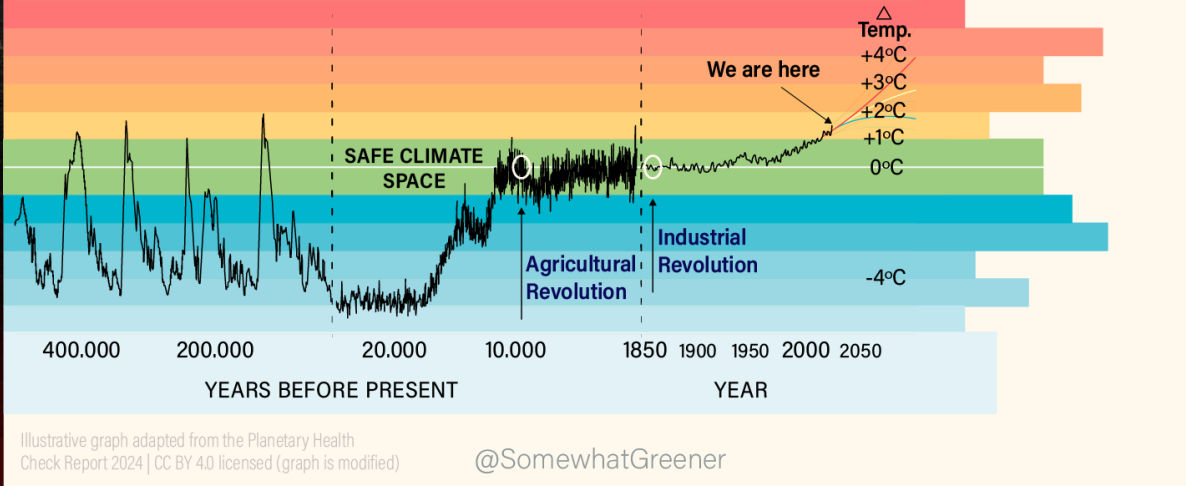
egyetemi tanár

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem,

Szent István Campus (Gödöllő)

Növényvédelmi Intézet

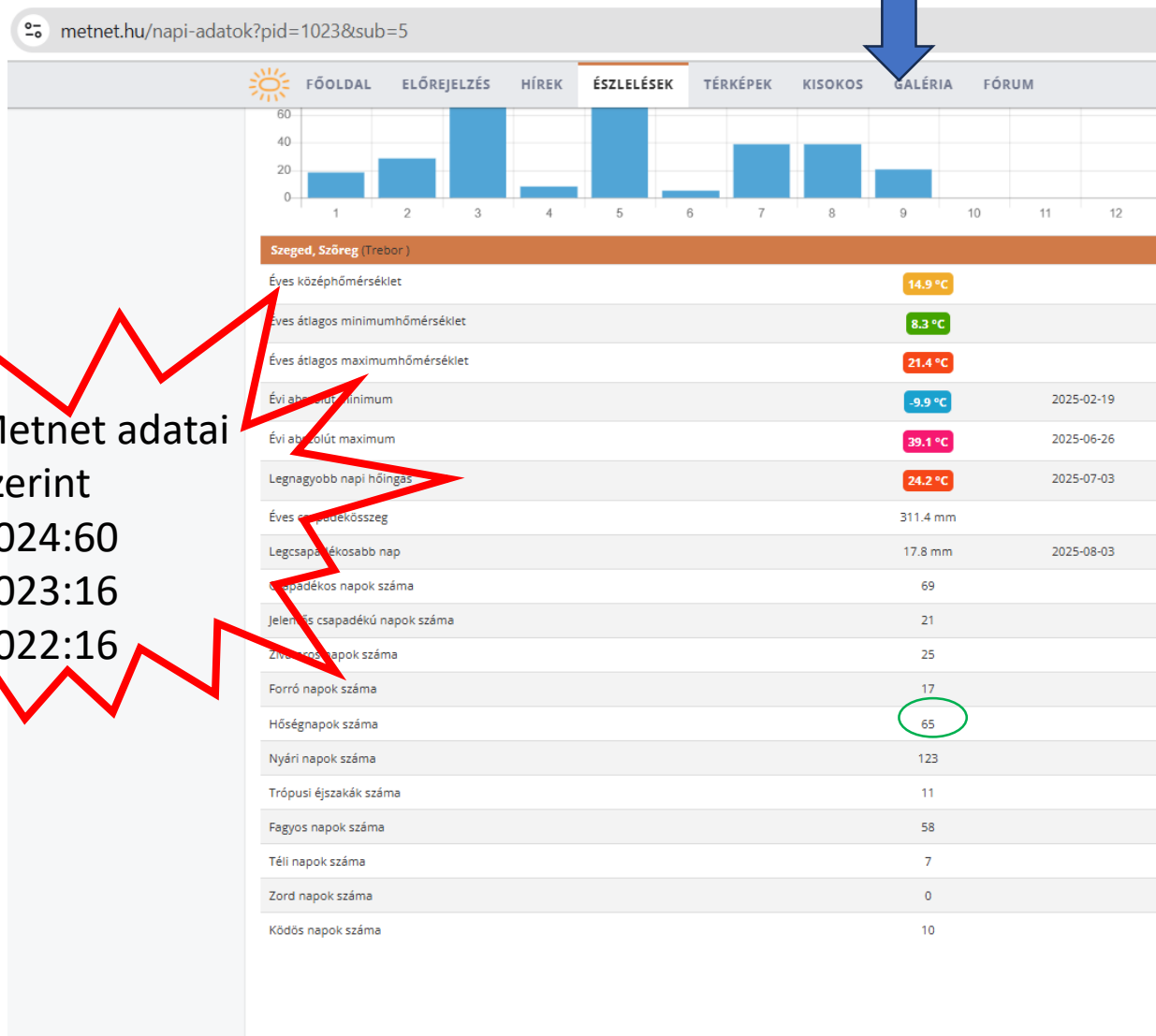
Integrált Növényvédelmi Tanszék

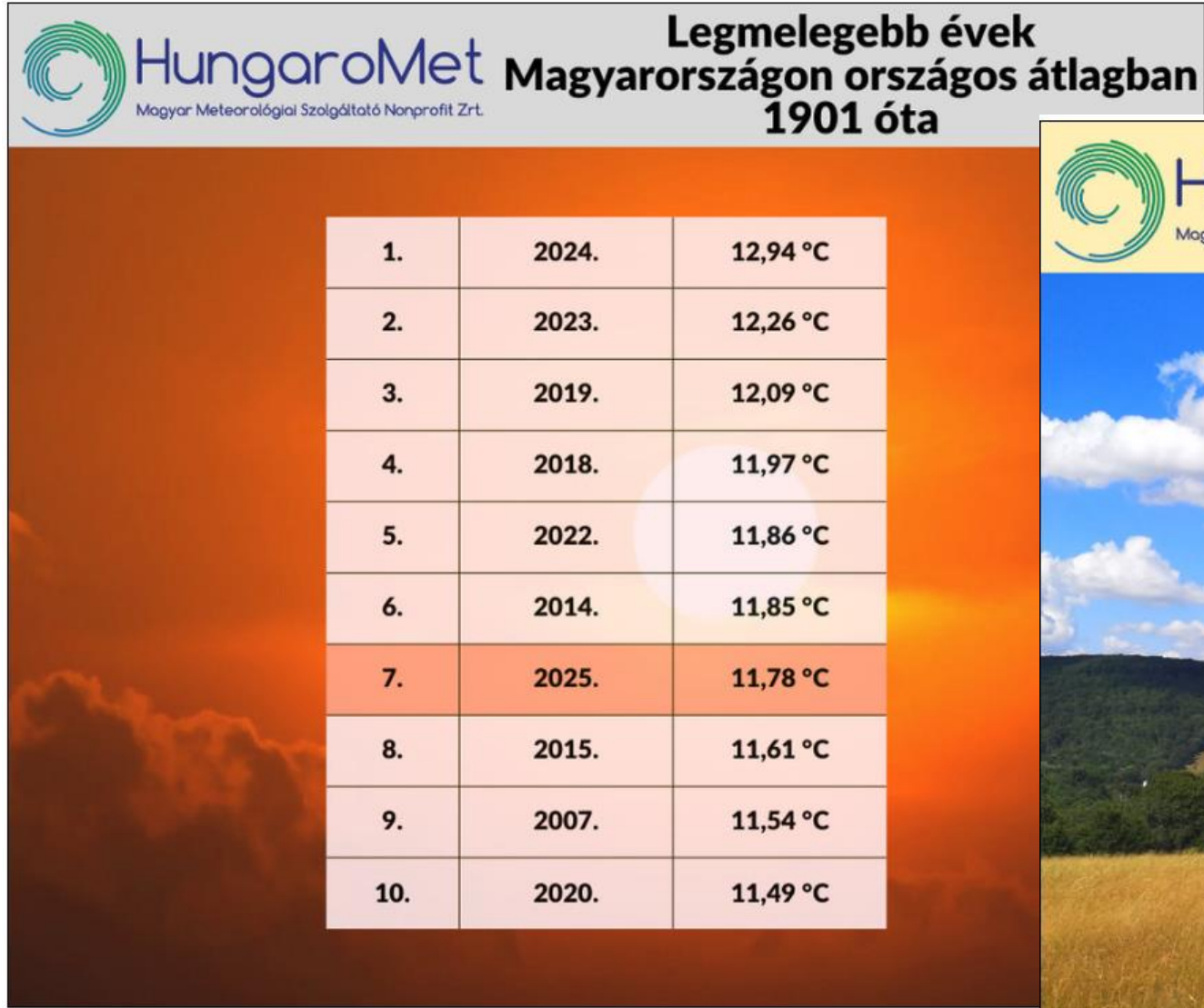
Kiindulópont – változó környezeti körülmények

- Klímaváltozás → szélsőségesebb időjárás
- Hőségnapok száma nő
- Csapadékhiány (nyári, téli)
- Talaj vízkészlet csökken

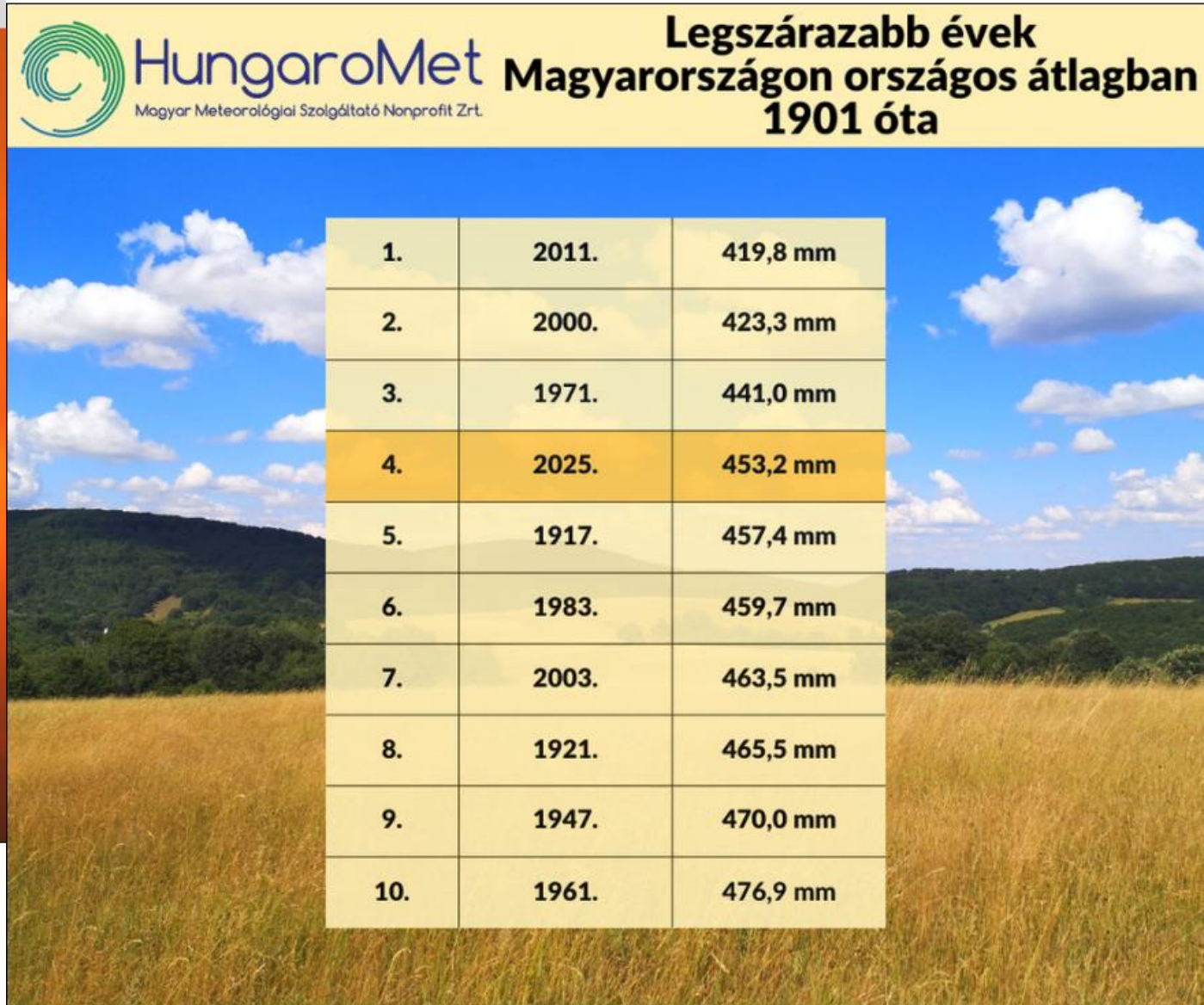
2025 adatok

Metnet adatai
szerint
2024:60
2023:16
2022:16

2. ábra
Legmelegebb évek Magyarországon országos átlagban 1901 óta

Hatások a növényekre DISZPOZÍCIÓ

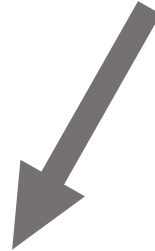
- Fejlődés lassulása
- Gyengültségi (diszpozíciós) állapot
- Élettani stressz
- Csökkenő ellenálló képesség

A napraforgó betegségei

NEKROTRÓF KÓROKOZÓ

Makrofominás hervadás
Szklerotíniás betegség
Diaportés szárkorhadás
Alternáriás betegség

BIOTRÓF KÓROKOZÓ

Peronoszpóra

Makrofominás betegség

Jelentősége

- Polifág
- Szubtrópusi eredetű kórokozó
- Hőség és aszályos napok számának növekedése a kártételét fokozza
- **Kórokozó:** *Macrophomina phaseolina*
- **Életmód:** nekrotróf parazita
 - növényi maradványon mikroszklerócium
 - lignin bontás
- Védekezés – problémák

Polifág, talajgomba

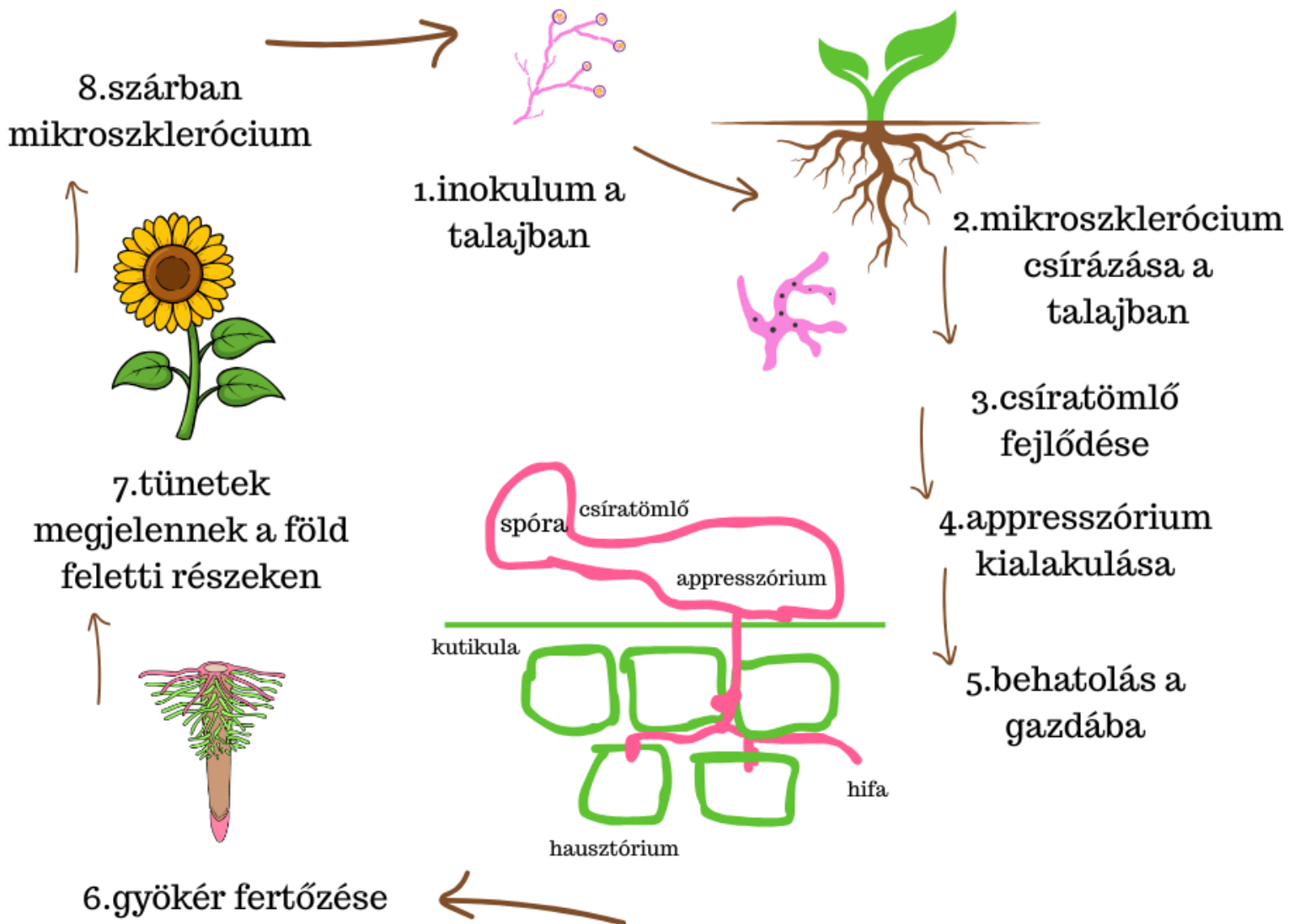
Több gazdanövény: napraforgó, cukorrépa, szója, paprika, cirok, kukorica... (fás szárúak is)

Betegségtünetek

Életciklus

Kártétel, védekezés nehézségei

- 1970-es évek: első észlelés
- Időjárásfüggő (tévesen aszálykármegállapítása!)

Védekezés (IPM) nehéz pontok

Genetikai védelem

Rezisztens fajta

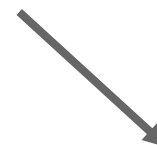
Agrotechnikai védelem

Elővetemény
Vetésváltás

Biológiai védelem

Életképesség
Kijuttatástechnika

Kémiai védelem

Csávázás
Állomány kezelés

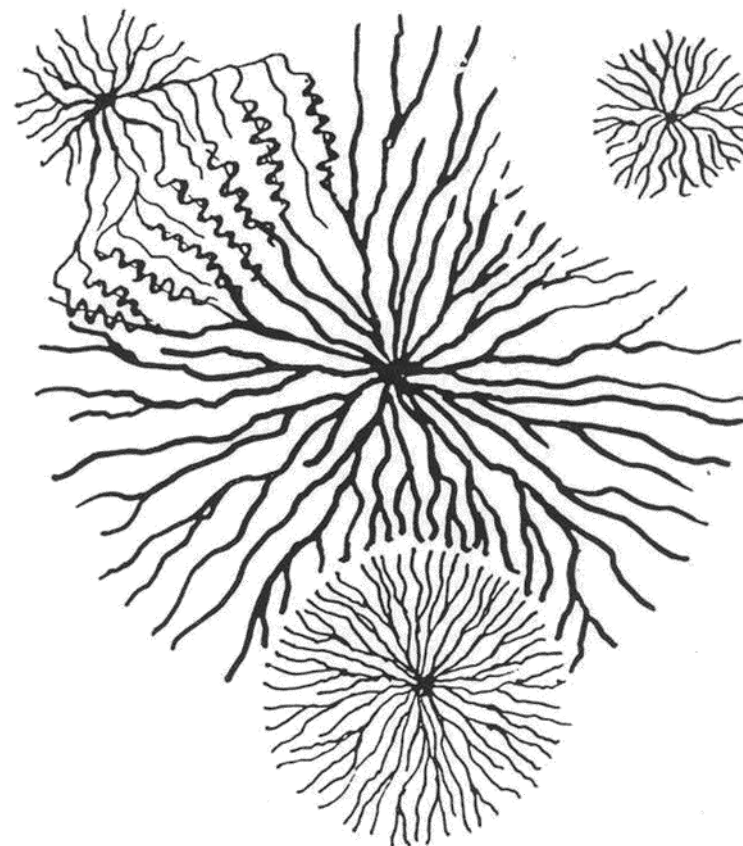

Biológiai védekezés

- Antagonizmus
 - antibiózis,
 - parazitizmus (mikoparazitizmus)
 - szaprobionta kompetíció
- *Bacillus* sp., *Gliocladium* sp.,
Trichoderma asperellum,
Aureobasidium pullulans,
Jelentősége nő (AÖP)

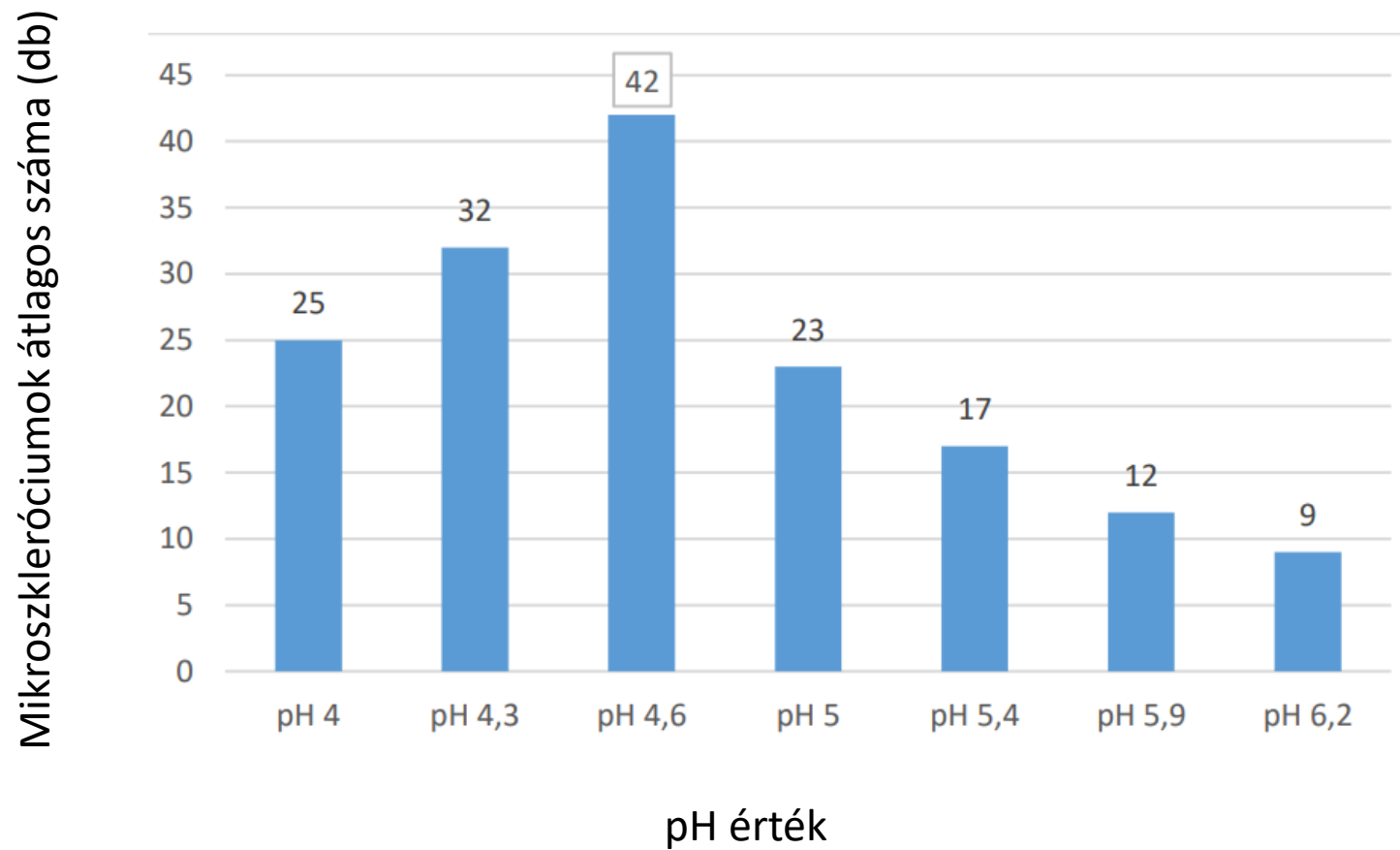
Parazitizmus

Antibiózis

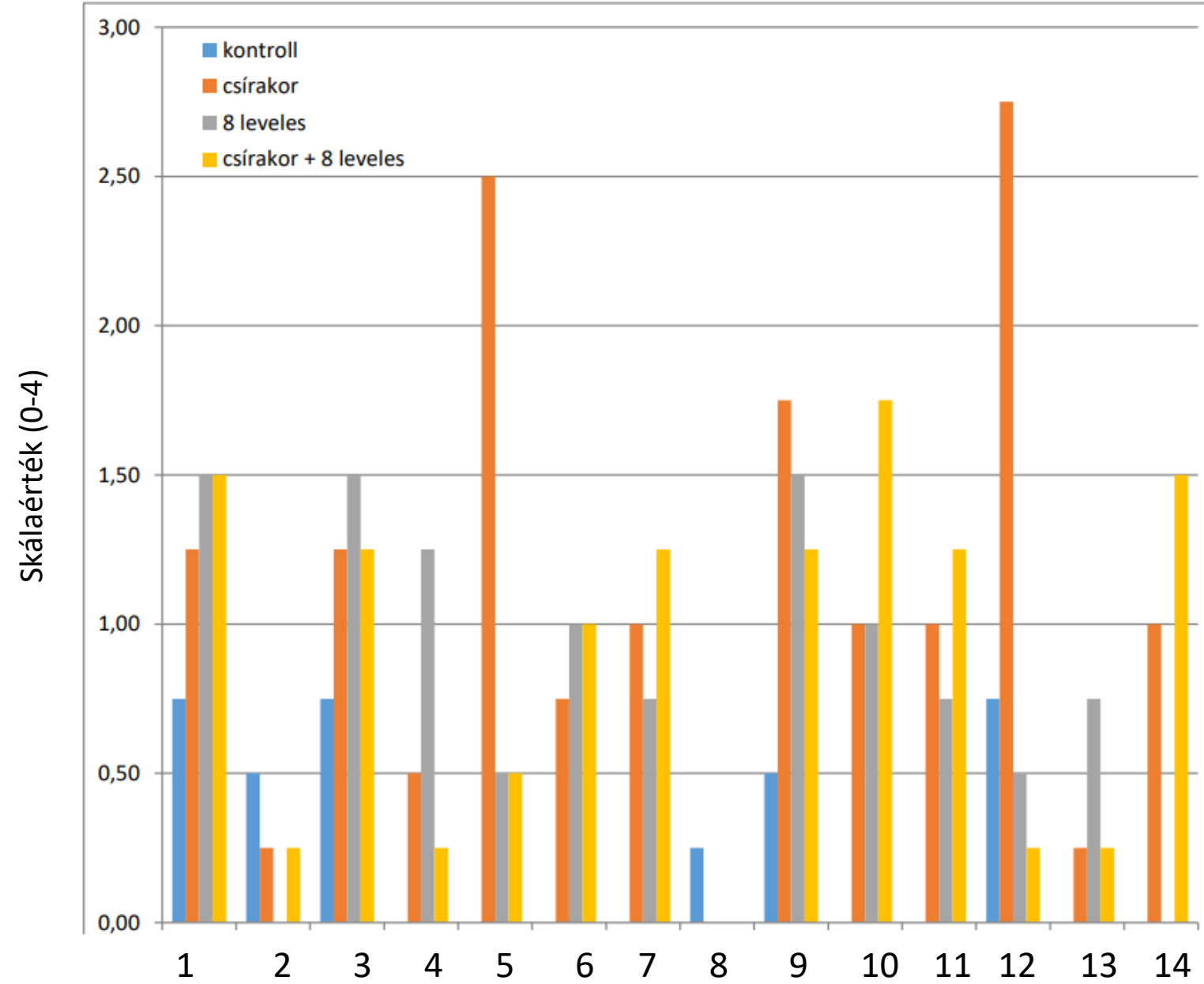

Szaprobionta kompetíció
(versengés)

A mikroszklerócium képződés alakulása a pH függvényében

Egyes fajták
szárfertőzöttségének
alakulása különböző
fenológiában elvégzett
fertőzés hatására

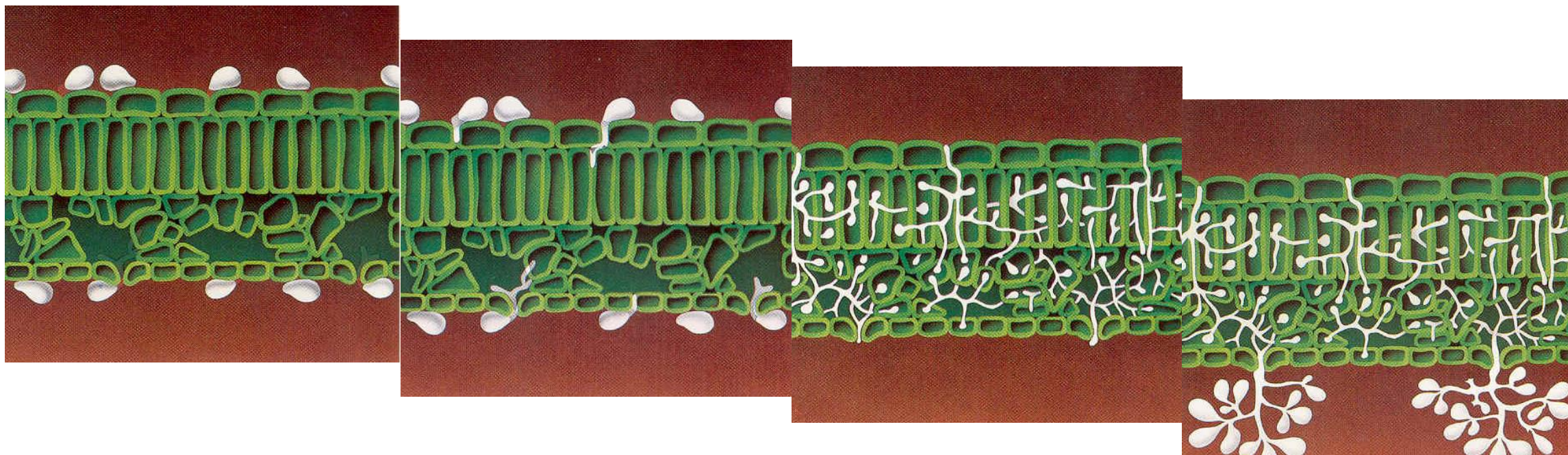

Napraforgó peronoszpóra

Röviden a kórokozóról

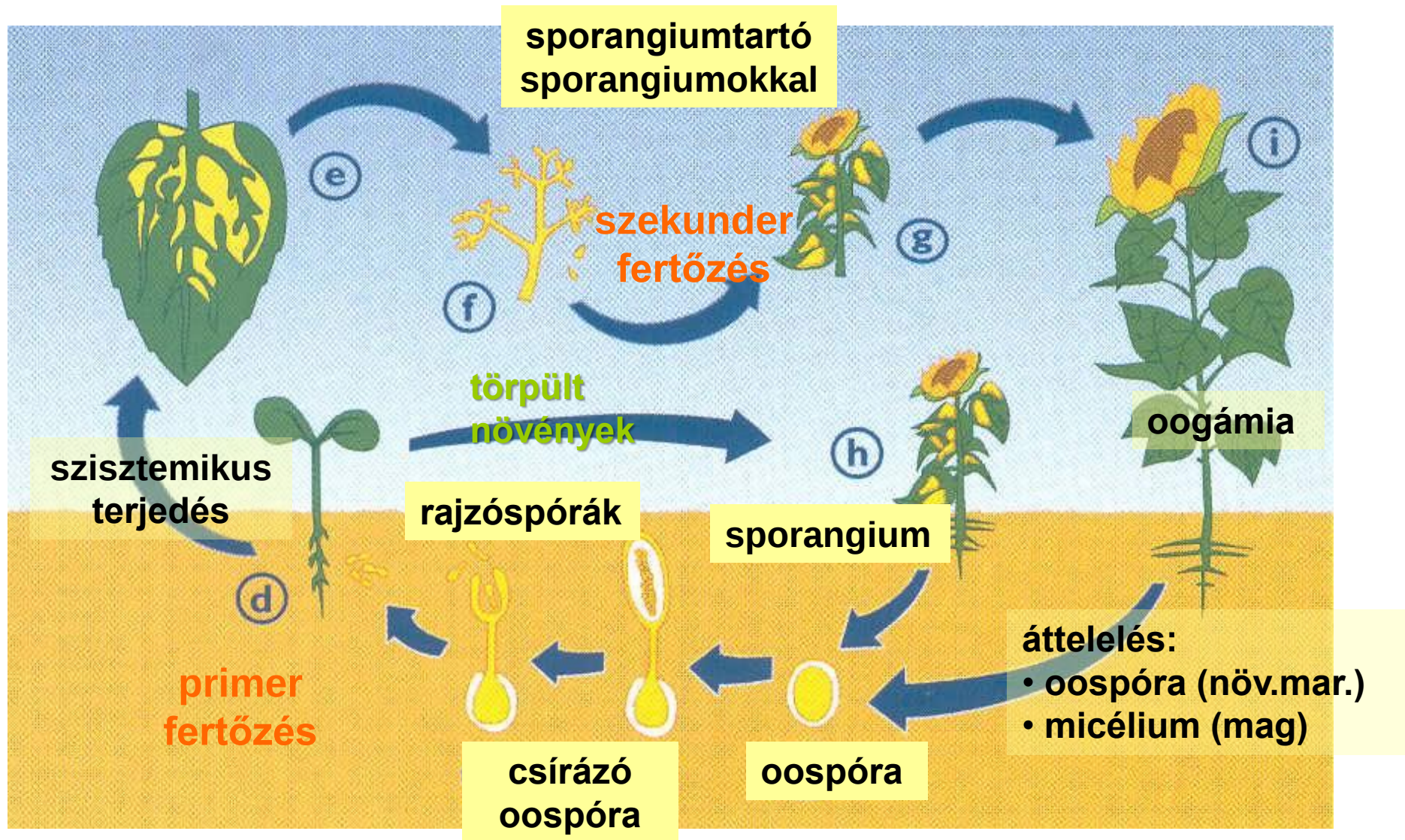
- **Kórokozó:** *Plasmopara halstedii*
- **Rendszertani hely:** Oomycota törzs (Oospórák „gombák”)
- **Életmód:** biotróf endoparazita
- **Genetikai variabilitás:** patotípusok

Tünetek

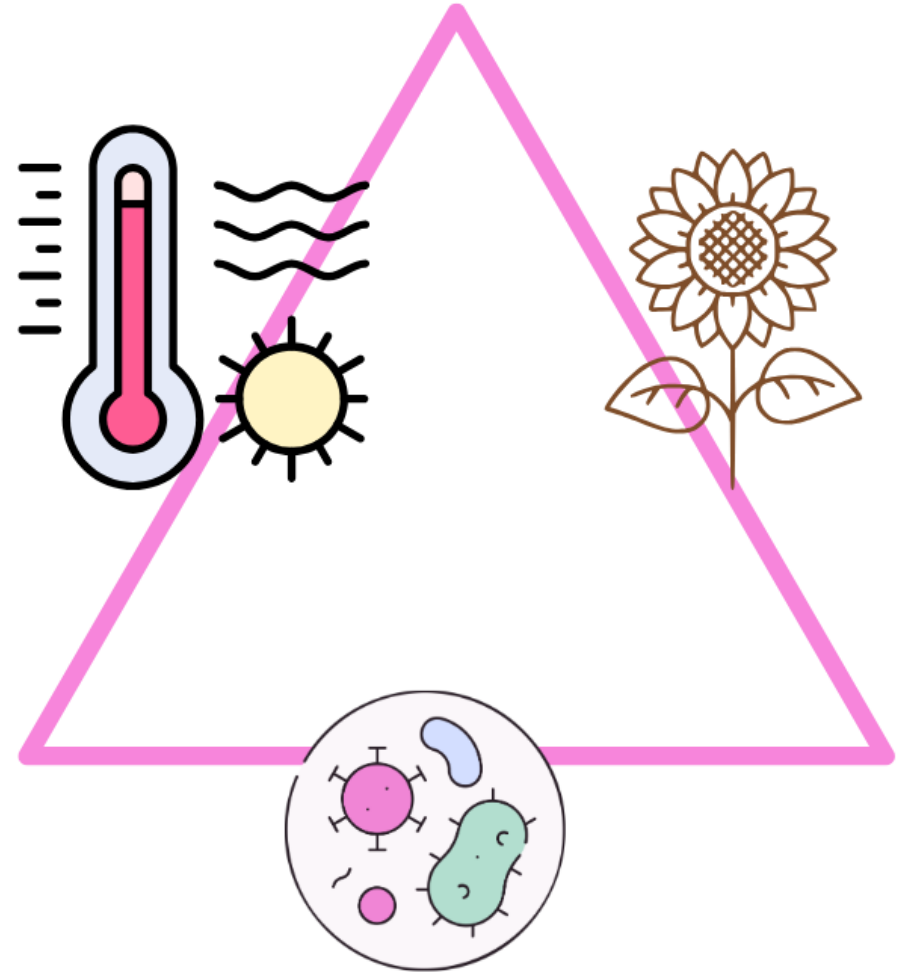

Életciklus-napraforgó peronoszpóra

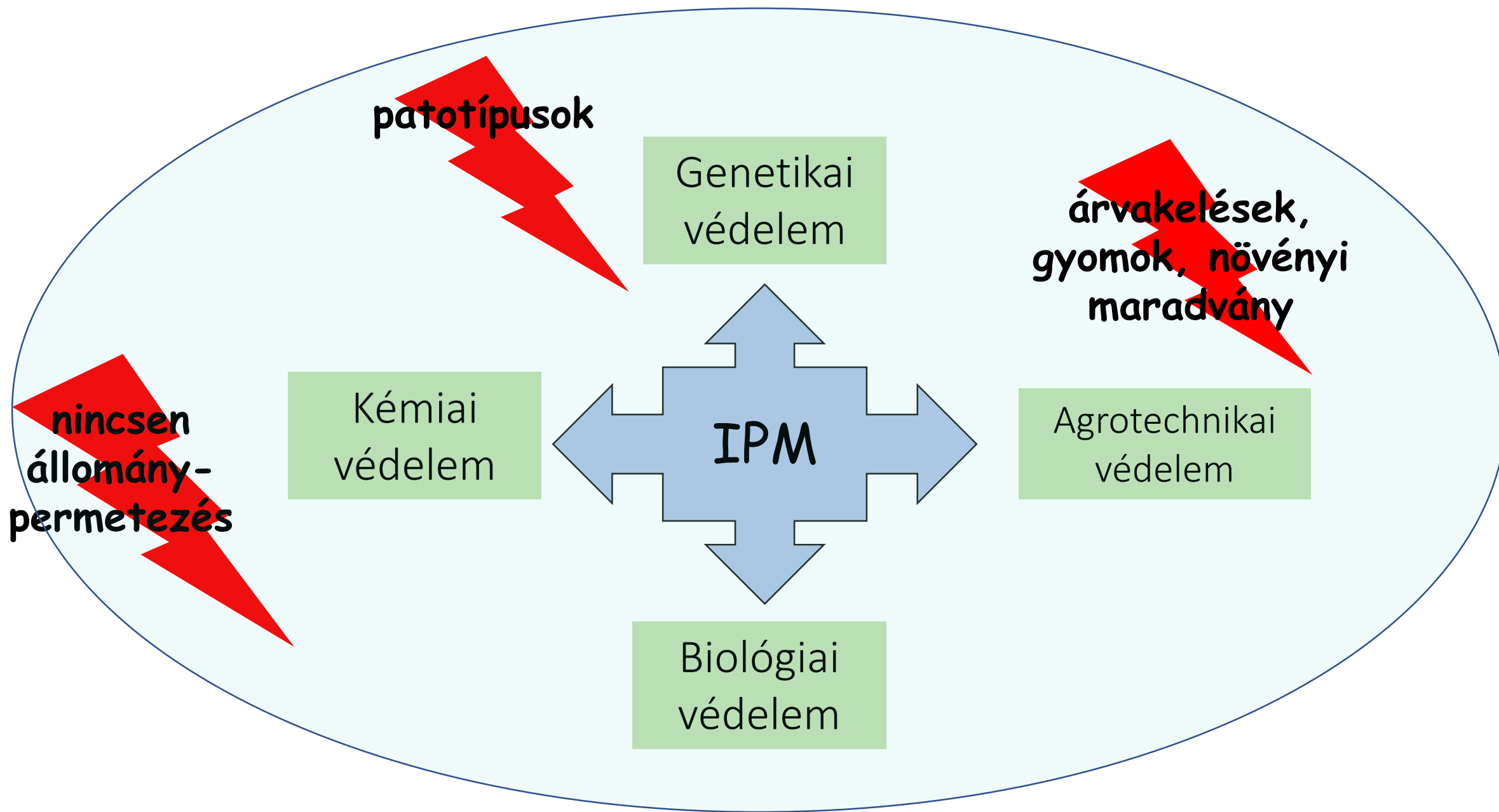

Mi kell a betegség kialakulásához?

- Hűvös, csapadékos időjárás
- Napraforgó 2-3 éven belül
- Árvakelések, gyomok
- Fiatal növények
- Elhúzódó kelés
- Egyoldalú N

Védekezési lehetőségek a betegség ellen

A photograph of a sunflower with a bright yellow head and green leaves, growing out of dark, cracked, and dry soil. The sunflower is positioned in the center of the frame. In the top left corner, there is a small white box with the word 'MATE' in black. At the bottom, a semi-transparent grey box contains the Hungarian text 'Köszönöm a figyelmet!' in white.

Köszönöm a figyelmet!